

תפילות יום טוב סוכות

...ותתן לנו יי' אלהינו באהבה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום חג הסוכות הזה **זמן שמחתנו**, ...

ר' צדוק הכהן מלובלין [1823-1900] - פרי צדיק דברים חג הסוכות

בסוכות שתיקנו אנשי כנסת הגדולה לומר זמן שמחתנו. ולהבין הטעם למה דייקא בסוכות זמן שמחתנו יותר משאר המועדים שהמה לשמחה. ובודאי הזמן מיוחד לזה בחג הסוכות כמו בפסח **זמן חירותנו** שיצאנו ממצרים. ובשבועות **זמן מתן תורתנו** משום מתן תורה. יש לומר דזה למדן מלשון הכתוב כי בפסח לא נזכר בתורה שום לשון שמחה רק ועשית פסח לה' אלהיך זולת בחג השבועות נאמר ושמחת לפני ה' אלהיך. ...

דברים פרק טז

(יג) חג הסוכות תעשה לך שבועת זמנים באספן מגרנד ומיקנד: (יד) **ושמחת בחגך** אתה ובנך ובתך ועבדך וַאֲמַתְךָ וְהַלְוִי וְהַגֵּר וְהַיְתוּם וְהָאֲלֻמְנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ: (טו) שבועת זמנים תחג ליקנך אלהיך במקום אשר יבחר יקנך פי יברכך יקנך אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידך **והיית אך שמח**:

ויקרא פרק כג

(לג) וידבר יקנך אל משה לאמר: (לד) דבר אל בני ישראל לאמר **בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסוכות שבועת זמנים ליקנך: ... (מ) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני יקנך אלהיכם שבועת זמנים: (מא) וְחַגְתֶּם אֹתוֹ חַג לִיקְנֹךָ שְׁבַע יָמִים בְּשִׁנָּה חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תַחְּגוּ אֹתוֹ: ...: פ**

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קט עמוד א

... ועכשיו שאין בית המקדש קיים - אין שמחה אלא ביין, שנאמר +תהלים קד+ ויין ישמח לבב אנוש.

~ מים ~

משנה מסכת ראש השנה פרק א משנה ב

בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון שנאמר (תהלים ל"ג) היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם וּבַחַג נִידוֹנִין עַל הַמַּיִם:

ר' עובדיה מברטנורא מסכת ראש השנה פרק א משנה ב

ובחג נידונין על המים - מדאמרה תורה נסכו לפני מים בחג:

משנה מסכת סוכה פרק ה משנה א

... אמרו כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו:

תלמוד ירושלמי מסכת סוכה פרק ה דף נה טור א/ה"א

אמר רבי יהושע בן לוי למה נקרא שמה בית שואבה שמם **שואבים רוח הקודש** על שם ושאתם מים בששון ממעיני הישועה ...

R. Eliyahu Kitov, Sefer HaTodaah (p182)

"A person knows perfect joy only when he cleaves to the root of his life ... The very life of Israel consists in their cleaving to their root - the source of the life of the universe."

R. S. R. Hirsch (Lev. 1, p7)

"...happiness is found only in nearness of God, that alone is the one thing that is considered 'good' [as the psalmist says], 'God's closeness is my good (Tehillim 73:28)."

תהלים פרק עג

(כח) וַאֲנִי קִרְבַּת אֱלֹהִים לִי טוֹב - [אבן עזרא: וטעם לי טוב כי זה הוא הטוב באמת:]

~ זמן שמחתנו ~

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק שמות לארבעה עשר אדר ראשון

ואחר כך כל הזמנים ראש השנה ויום הכפורים וסוכות זמן שמחתנו שאז הזמן לזכות לכל התיקון

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק דברים חג הסוכות

בסוכות [תיקנו] אנשי כנסת הגדולה לומר זמן שמחתנו... והנה בחג הסוכות נאמר גם כן (ויקרא כ"ג, מ') ושמתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים בהארבעה מינים והיינו גם כן השמחה שנולד בלב לאחר מחילת העוונות ביום הכפורים וזכינו בזה לבוא לפניו יתברך בלי מסך המבדיל ועל זה **אנו משמחים לפניו יתברך בהארבעה מינים** כדאיתא במדרש (ויקרא רבה ל', ב') מאן דנסיב באיין בידיה אינון ניצוחיא... ..

ויקרא רבה (וילנא) פרשת אמור פרשה ל סימן ב

ואומות העולם באין ומקטרגים לפני הקדוש ברוך הוא בר"ה ולית אן ידעין מאן נצח אלא במה שישראל יוצאין מלפני הקדוש ברוך הוא ולולביהן ואתרוגיהן בידן אנו יודעין דישראל אינון ניצוחיא [הם נצחו]

~ לולב ~

תלמוד בבלי מסכת תענית דף ב עמוד ב

... ארבעת מינין הללו אינן באין אלא לרצות על המים. וכשם שארבע מינין הללו אי אפשר בהם בלא מים - כך אי אפשר לעולם בלא מים.

בית יוסף אורח חיים סימן תרנא יא (ב)

אם צריך לחבר האתרוג ללולב בשעת הנענוע ולנענע שניהם יחד או אם אינו מנענע אלא אגודת הלולב לבד ויד שמאלו שהאתרוג בה תהא עומדת במקומה בלי נענוע דבר זה לא נתבאר בגמרא ולא בדברי הפוסקים אבל ה"ר מנחם מרקני"ט כתב בפרשת אמור (ד"ה ולקחתם) צריך לסמוך האתרוג עם שאר המינים שלא להפרידה מן הבנין, וסוד זה נגלה אלי בחלום בליל יום טוב הראשון של חג הסוכות בהתאכסן אצלי חסיד אחד אשכנזי שמו הרב ר' יצחק ראיתי בחלום שהיה כותב השם ביו"ד ה"א והיה מרחיק ה"א אחרונה מן השלש אותיות הראשונות ואמרתי לו מה זה עשית והשיב כך נוהגים במקומינו ואני מחיתי בו וכתבתי אותו שלם, ואשתומם על המראה ואין מבין. למחר בעת נטילת לולב ראיתי שלא היה מנענע רק הלולב ומיניו בלא אתרוג והבנתי פתרון חלומי וחזר בו ורז"ל רמזו סוד זה בויקרא רבה (פ' אמור ל ט) אמרו שם: פרי עץ הדר (ויקרא כג מ) זה הקדוש ברוך הוא שנאמר (תהלים צו ו, דה"א טז כז) הוד והדר לפניו, כפות תמרים זה הקדוש ברוך הוא שנאמר (תהלים צב יג) צדיק כתמר יפריח, וענף עץ עבות זה הקדוש ברוך הוא שנאמר (זכרי' א ח) והוא עומד בין ההדסים, וערבי נחל זה הקדוש ברוך הוא שנאמר (תהלים סח ה) סולו לרוכב בערבות תראה שכל המינים האלו רומזים בשם יתברך עכ"ל:

רמח"ל, קד"ה, ד:ו:יא

והנה צריך שתדע, שסוגי ההשפעה העליונה, שתחתיהם נכללים כל מיני ההשפעות ופרטיהם הם שלושה, והם הנרמזים בשלוש אותיות השם ב"ה, וחיבורם ביחד להשלמת הבריאה כולה נרמזת בה' אחרונה.

תפילה לפני נטילת הלולב

יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי, בפרי עץ הדר וכפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל, אותיות שמך המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים בידי, ולידע איך שמך נקרא עלי וייראו מגשת אלי, ובנענועי אותם תשפיע שפע ברכות מדעת עליון לנוה אפריון למכון בית אלוקינו, ...

שיר השירים (ג:ט) אפריון עשה לו ... : רש"י: זה אהל מועד שנקבע במשכן הרב הוטנר בעל 'פחד יצחק' - "בלבבי משכן אבנה להדר כבודו"

בהיר צ"ט - לולב: לו לב

ר' צבי אלימלך שפירא, בני יששכר [1783-1841, מונקטץ] מאמרי חודש תשרי מאמר יא - אות חיים
ידוע לול"ב בגימטריא חיים"ם שהוא ממשיך חיים מן דעת עליון לנוה אפריון

ר' צבי אלימלך שפירא, אגרא דפרקא אות של

... , [והלולב] המעורר את הכל ומביא השפע מהדעת עליון לנוה אפריון [פרע"ח שער הסוכות פ"ג], וה"ס חוט השדרה ההולך מהמוח סוד הדעת עד הצינור הקדוש דרך ח"י חוליות שבשדרה, ה"ס הלולב ח"י נענועין, אהללה י"י בחי"י [תהלים קמו ב] ח"י חוליות שבשדרה, ח"י נענועין דלולב, ...

כף החיים, חלק ח', סי' תרנא, מח

... וגם בעת הנענוע תכוין בעת הובאת הלולב שתביאהו כנגד החזה שבגופך....

ר' מ. מ. שניאורסאהן, ספר המאמרים תשד"ם, י"ג תשרי

כמבואר בקבלה ובחסידות דענין הנענועים הוא להמשיך בחינת הדעת בנוקבא דז"א העומדת בחזה דז"א, שלכן צריך שהלולב ומיניו יגעו בחזה. והוא שע"י קיום המצוה (בנטילת ד' מינים), מצוה מלשון צוותא וחיבור, הוא מתאחד עם המצוה, וע"י זה הוא מתאחד עם מצוה המצוה.

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק בראשית פרשת ויצא

וקדושת חג הסוכות שאומרים בו זמן שמחתנו יותר מבשאר מועדים שבהם גם כן מצות שמחה. מפני שבסוכות נולד מעצמה השמחה מצד התגלות כבוד מלכותו יתברך בימים הקדושים וכמו שנאמר (תהלים קמ"ט, ב') ישמח ישראל בעושיו בני ציון יגילו במלכם. שמחו צדיקים בה' (שם צ"ז, י"ב).

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק דברים חג הסוכות

ולכן נקרא החג זמן שמחתנו וברעיא מהימנא (ח"ג ק"ד א) כמה דקודשא בריך הוא נטיל לון לישראל בהני יומין וחדי בהון אוף הכי ישראל נטלי ליה לקודשא בריך הוא לחולקיהון וחדאין ביה שה' יתברך שמח עם ישראל על ידי מדת היראה שזה היה תכלית הבריאה כמו שאמר (שבת ל"א ב) לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו אלא כדי שייראו מלפניו שנאמר (קהלת ג', י"ד) והאלהים עשה שייראו מלפניו ובאבות (ו', י"א) כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא בראו אלא לכבודו והיינו שיתגלה מדת מלכותו מלך שתהא אימתו עליך (קידושין ל"ב ב) ויש לה' יתברך שמחה שנעשה רצונו. והישראל כשזוכה לישרי לב כל האזרח בישראל ישבו בסוכות כל מאן דאיהו משורשא וגזעא קדישא דישראל ישבו בסוכות תחות צלא דמהימנותא שיש להם לישראל נייחא ממלחמת היצר הרע ושמחים עם ה' יתברך לישרי לב שמחה ונקרא החג זמן שמחתנו:

שו"ת ציץ אליעזר חלק יח סימן לח

ג) והדגשת הקרא המיוחדת של "ותהי שמחה גדולה מאד" יש להוסיף ולומר שגם ע"ז משמיענו הקרא לימוד מיוחד לדורות והוא בהקדם מה שראיתי בספר שם משמואל שמביא בשם אביו הגאון בעל אבני נזר ז"ל שפירש המדרש שהובא ברש"י במדרש כ"ט - י"ח דאומר כי צ"ח הכבשים שמקריבין בסוכות הם לבטל צ"ח הקללות שבמשנה תורה, ופירש הטעם מפני דבתוכחות כתיב (דברים כ"ח - מ"ז) תחת אשר לא עבדת את ה"א בשמחה וגו', ובסוכות זמן שמחתנו שישראל שמחים בעבודתם על כן מתבטלות מהם התוכחות ע"ש. וזהו איפוא שמציין הקרא שהשמחה של שבי הגולה היתה אז שמחה גדולה מאד ובא זה וכיפר על התחת אשר לא עבדת בשמחה ולכן זכו שבוטלו מהם כלה הצ"ח קללות שבמשנה תורה ועלה בידם לבנות הבית השני, וזהו לימוד לדורות לקיים כנ"ז בשלימות ונזכה במהרה לבנין הבית השלישי בב"א.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לז עמוד ב

גמרא. נענוע מאן דכר שמיה? - התם קאי: כל לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנענע בו - כשר. וקאמר: היכן מנענעין. תנן התם: שתי הלחם ושני כבשי עצרת כיצד הוא עושה? מניח שתי הלחם על גבי שני הכבשין, ומניח ידו תחתיהן ומניף, ומוליך ומביא, מעלה ומוריד, שנאמר + שמות כט + אשר הונף ואשר הורם. אמר רבי יוחנן: מוליך ומביא - למי שהארבע רוחות שלו, מעלה ומוריד - למי שהשמים והארץ שלו. במערבא מתנו הכי, אמר רבי חמא בר עוקבא אמר רבי יוסי ברבי חנינא: מוליך ומביא - כדי לעצור רוחות רעות, מעלה ומוריד - כדי לעצור טללים רעים. אמר רבי יוסי בר אבין, ואיתימא רבי יוסי בר זבילא: זאת אומרת **תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לח עמוד א** שירי מצוה מעכבין את הפורענות. שהרי תנופה שירי מצוה היא, ועוצרת רוחות וטללים רעים. ואמר רבא: וכן בלולב. רב אחא בר יעקב ממטי ליה ומייתי ליה, אמר: דין גירא בעיניה דסטנא. ולא מלתא היא, משום דאתי לאיגרוויי ביה.

ישעיהו פרק יב

(ג) וּשְׂאֲבָתָם מִים בְּשֶׁשׁוֹן מִמְעִינֵי הַיְשׁוּעָה:

זוה"ק (תרומה קכ"ז א) - "אפריון דא היכלא דלתתא דאיהו כגוונא דהיכלא עילאה"

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לז עמוד ב

משנה. והיכן היו מנענעין? בהודו לה' תחילה וסוף, ובאנא ה' הושיעה נא, דברי בית הלל